

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišstvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nežrkaniranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceni in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112

Razveseljivo stremenje.

Naše šolstvo, ki je v vojnih letih močno zaostalo, se je začelo živahno razvijati v novi državi. Vseposod so začeli otvarjati nove razrede in potrebne vzorednice. Škoda je, da niso posvetili istočasno več skrbi tudi zidanju šolskih telovadnic in slavnostnih dvoran, ki naj služijo tudi Sokolu kraljevine Jugoslavije in prosvetnim prireditvam.

Pri novih šolah so primerni prostori za igrišča za letno telovadbo in odmor, kakor tudi prostorni šolski vrtovi. Le žal, da pri manjkajo sredstev za ureditev vrtov in za

Vsa nova in prezidana šolska poslopja ustrezajo učnim in zdravstvenim predpisom. Povsod so primerna stanovanja za upravitelja pa tudi za učiteljsko. Sezidali so že tudi nekaj samostojnih poslopj za učiteljska stanovanja. Še večjo skrb pa bo treba posvetiti zidanju šolskih telovadnic in slavnostnih dvoran, ki naj služijo tudi Sokolu kraljevine Jugoslavije in prosvetnim prireditvam.

Pri novih šolah so primerni prostori za igrišča za letno telovadbo in odmor, kakor tudi prostorni šolski vrtovi. Le žal, da pri manjkajo sredstev za ureditev vrtov in za

Poročilo o seji širjega sosveta v Ljubljani, dne 9. novembra 1930.

Navzoči vsi, razen dveh članov ožjega sosveta in šestih zastopnikov društev. Zastopnikarja: Anton Mervič in Josip Ribičič.

Pred prehodom na dnevni red omenja poverjenik izpremembo v ožjem sosvetu: Izstop tov. Plavšaka in vstop tov. Požarja Vladimirja; poudarja pravičen nastop slovenske delegacije na skupščini v Beogradu, katera posledice se že kažejo v enotnosti celokupne organizacije.

Dnevni red se je pričel s tajniškim poročilom, ki kaže delo vodstva glede na sklepe pokrajinske skupščine, glede na gmotna vprašanja učiteljskega, glede na izdajanje »Prosvete« in glede na sklepe lanišnjih šestih predlogov, pritožb, odnosno prošelj članstva za intervencijo, odnošajeve UGP do trgovskega gremija.

Dodatno k temu poročilu obrazloži tajnik, da je vložil SKJ v Beogradu posebno spomenico glede prejemkov učiteljskega.

Sledilo je blagajniško poročilo. Iz poročila je razvidno, da poravnava družstva, razen nekaterih, svoje obveznosti točno. Sklepe ne se družstva, ki niso točna v poslovanju, najprej opomniti, potem šele radikalno postopati proti njim. Za poravnavo obveznosti se določi rok do 1. decembra t. l.

Zastopnik kranjskega društva pojasnjuje vzroke, zakaj se kaže v njegovem društvu neka pasivnost glede obvez napram vodstvu ter vzroke. Sklicujoč se na pravilnik kritizira sklepe ožjega i širjega sosveta, ki sta bila proti objavi 10. društvenih sklepov; polemizira proti nekaterim točkam poročila o pokrajinski skupščini v glasilo.

Z zastopnikom kranjskega društva polemizirajo različni člani, ki vsi konstatirajo, da se pasivnost društva proti organizaciji ne da opravičiti s tem, da je društvo proti vodstvu poverjeništvu. Glede na opozicijsko stališče društva poudarja urednik »Učit. To. varisa«, da se spor med društvom in poverjeništvom ne bo razčistil, dokler se ne bodo vabili člani vodstva k zborovanjem, kjer bi lahko odgovarjali na obtožbe.

Govornikom ugovarja zopet zastopnik kranjskega društva, temu zopet drugi.

Po konstataciji poverjenika, da se doseže daj ni poslala stanovskemu razsodišču še nobena sporna zadeva, ampak da se spori obravnavajo na način, ki spor še bolj poglubi — se na zahtevo sprejme predlog za konec debate.

dostno opremo igrišč. Vendar zaznamujemo tudi v tem pogledu napredek, Letos je bilo preurejenih in na novo urejenih nad 20 šolskih vrtov. Treba pa bo v tem oziru še več skrbi in požrtvovalnosti.

Ako pregledamo stavbno bilanco tekočega leta, moremo z veseljem ugotoviti njeno aktivnost. Vsi pa moramo skrbeti, da bo ta v prihodnjem letu še aktivnejša. Ne dvomi mo v dobro voljo naših krajevnih šolskih odborov in trdno verujemo, da bomo, oproščeni vseh zlih vplivov minulih časov, složno in požrtvovalno nadaljevali započeto delo.

H končni besedi se oglaš še blagajnik, ki odobrava mišljenje raznih govornikov, da so sklepi glede Zveze državnih nameščencev in glede na pevski zbor obvezni za vse.

Sledilo je izpopolnjevanje in odobritev odsekov.

V gospodarski odsek se pritegne še tov. Brezovar; v šolsko-upravni Požar Vlad., v odsek za kmetstvo in gospodinsko nadaljevalno šolstvo Mencin. Članstvo ostalih odsekov se sprejme po predlogu ožjega sosveta. Za odsek za zbiranje zgodovinskega gradiva in za odsek za učiteljski naraščaj se sklene prirediti vanj še člane mariborskega odseka, ki jih je potrebno še nominirati po predlogu Maribora.

Istotako naj mariborsko društvo nominira 3 do 4 člane za odsek za samopomoč učiteljskih otrok.

Pojasni se potreba novega odseka: poročevalskega. Vanj se nominirajo razni člani. Tu se je seja prekinila, ker so se člani širjega sosveta udeležili sprejema ministrskega predsednika na postaji.

Po vrnitvi se zborovanje nadaljuje ob navzočnosti vseh, razen zastopnika kranjskega društva, ki se je opravičil.

Tov. Dimnik poroča o položaju v organizaciji o sestanku na Zidanem mostu in o zmaji zahtev poverjeništvu Ljubljana.

O seji glavnega odbora v Beogradu poroča tov. Šestan. Pojasnjuje stališče Hrvatov na glavni skupščini in stališče Slovencev na in po glavni skupščini. Poroča o uspešni seji glavnega odbora in poudarja, da je na tej seji rešil situacijo v glavnem tov. Dimnik, ki da se je izkazal kot mož na pravem mestu.

Sklene se odgovoriti in zavriniti okrožnica nekakega srbskega društva, ki nastopa proti upraviteljskim dokladam.

Sledi poročilo o učiteljskem materijalnem vprašanju. Poročevalec tov. Dimnik omenja spomenico slovenskega učiteljskega iz leta 1927, ki tvori bazo našim sedanjim zahtevam. Našteje podrobno vse sedanje zahteve in poroča o korakih, ki so se podvzeli za realizacijo istih na merodajnih mestih.

Pov. Skulj poroča o poteku seje glavnega odbora »Zveze državnih nameščencev«. (Glej zadnje številko »Učit. Tov.>). Pri sklepu poudarja potrebo včlanjenja v Zvezi državnega nameščentstva, ker nam bo le skupna fronta zagotovila enakopravnost z drugimi državnimi uradniki.

Slede vprašanja in odgovori glede stvarine in kuriva, katero vprašanje postaja od dne do dne bolj kaotično, ker ni še izšel pravilnik k zakonu o narodnih šolah. Obsojajo se intervencije pri ministrstvu prosvete preko organizacije in preko banske uprave.

Poročilo o Mladinski Matici in »Našem rodu«. Poroča tov. Ribičič. Pojasnjuje vzroke izstopa tov. Mencina in Mazija iz odbora. Kljub temu, da ni še nad 200 šol še naročilo »Naš rod«, je število naročnikov doseglo število 28.000. Glede nagrade centralnemu blagajniku, ugotavlja širji svet, po izjavi tov. Stravs, da je prejel nagrado za delo pri Mladinski Matici in »Našem rodu« in ne za delo v organizaciji na splošno. Poročevalec čita pravilnik za Mladinsko Matico, ki se sprejme. (Pravilnik se objavlja na drugem mestu lista).

Poročilo o »Učiteljski gospodarski poslovalnici« se odloži na prihodnjo sejo širjega sosveta, kjer naj se vnese v dnevni red kot 1. točka.

Sprejmejo se samostojni predlogi: 1. Vsa doslej s prideljenjem oddana upraviteljska mesta naj se razpišejo.

2. Sreska društva naj razpravljajo in stavijo predloge glede poučevanja ženskih ročnih del na učiteljsku.

3. Na merodajnem mestu naj se poudarja stališče učiteljskega, da se noben učitelj ne sme disciplinarno premeščati brez predhodne preiskave.

4. Poverjeništvu naj doseže, da se vza me na zapisnik na banski upravi vsakdo, ki tam iznaša pritožbe.

S poročilom pov. Skulja, da se bo zglašila deputacija pri ministrskem predsedniku, da mu izroči spomenico — se seja zaključuje. Udruženje jugoslovenskega učiteljskega poverjeništvu Ljubljana, dne 25. novembra 1930. Andr. Skulj, pov. Jos. Kobal, tajnik.

Idejni načrti za razmah in osamosvojitve učiteljskega stanu.

Velecenjeni gospod urednik!

Dragi tovariši!

Potrebno, ali vsaj dobro bi bilo, da bi si učiteljsko osnovalo na način, podoben U. S.:

1.

Juridično samopomoč.

Vsakdo pride lahko v položaj, da potrebuje zanesljive in intenzivne pomoči odvetnika, kar je drago in riskantno. Marsikdo si ne upa braniti svojih privatnih ali službenih pravic, ker nima sredstev niti za začetek pravnega postopka ali pa ne za vztrajanje do konca. — (Marsikdo se iz istega vzroka mora zadovoljiti s slabo poravnavo.

Bol vsakega posameznika bi morala biti bol vsega stanu. V takih primerih bi morali biti in stati vsi za enega. V to bi bila potrebna organizacija, sloneča na teh principih:

Organizacija imej svojega pravnega veščaka. Vsak član je dolžan — v kolikor se hoče z organizacijo koristiti — predložiti vso zadevo njej. Organizacijski pravni veščak poda svoje mnenje: ali je upanje na uspeh ali ne.

Človek sanja, a še spati mu ni treba, n. pr. kadar seli svojo beračijo in tistih par knjig iz stanovanja v krčmi v novo stanovanje v enonadstropno hišo. V enonadstropno hišo? V mežnarijo pojde, učitelj Indije Koromandije, v staro šolo, tam dobiš kot še za mladih dni, ko si še poln sile, ognja, hrepenenja, dela! Da, da strohniš!

Saj sem si mislil! Pred staro, plitvo mežnarijo so se baš pripravljali kolega Franc z ženo in mladi Lojze (še pred tremi tedni vstopivši v naš lep stan), da pomaknejo težko hrastovo omaro skozi nizke duri.

Tam sedeš na zaboju in gledaš pokveko, ki se ji pravi tvoj bodoči stan. In razmišljaš o starih časih in se ti zdi, da je ta stara šola kakor nizko čelo!...

Narod okrog te gleda, kot da hoče napitnino za to nizko čelo. Napitnino, da! Saj vem, kaj bi mu dal!

Odideš ven, med trate zelene, noč se spušča, ležeš v svobodno prirodo in se zatreš v zvezde. In ti postane mehko v srcu in žal ti je vsega: življenja svojega, misli, hrepenenja in, o Bog s Teboj! In tudi ljudstva Ti postane žal, saj je dobro in prosvetljeno to ljudstvo. le zaslepljeno je, ne more najti prave luči, ki je Dobrota. Ne more razpoznati, kdo mu je dobrotnik.

Tisti hip obstoji nekdo pred Teboj, ki ga na mah spoznaš, da ni iz Indije Koromandije doma, temveč z Vrhniške s klanca. Ne da Ti dobre besede, Tvojo misel kara in cinčno govori:

— Kako si mislil, da je prosvetljeno to ljudstvo? Od kdaj? Ker svojega Prosvetitelja, ki mu je prinesel v žgalni dar mladost in prosveto — in bele misli, zapira v jamo, ki je hujska in groznejša od ječe?

LISTEK.

PODJAVERŠEK:

Groteska o učiteljskem stanovanju.

Kako je že tisto »Kogar bogovi...«? A to ni važno, ker na vse zadnje niti ne mislim o tem razpravljati in bi kdo utegnil tudi izreči, da lažem, če bi povedal, kaj bolj po levje kot po desno. Ker godi se nam dobro; jemo, pijemo, kurimo z občinskimi drvni in baje nam bodo zidali vile, kot čujem govoriti. Da, baš te vile mi vedno roje po glavi! Če se ne motim, je nekaj o primernih, higijenskih, zdravih itd. hišah in stanovanjih za učitelja tudi v novem učiteljskem zakonu. Seveda, tudi o novih, higijenskih itd. šolah za mladino! Ker tiste stare šole so bojda sila ne zdrave čuda nikakor niso in ne morejo biti primerne za živga, zdravega človeka. Saj je prav, lepo in vsekakor hvalevredno, da se takšne stvari pametno, socialno in človeško uredi!

Ali baš v takšnih in sličnih razmišljanjih me vedno kaj zbode v srce. N. pr. ne morem si kaj, da se ne bi domislil onih lepih, prastarih, patriarhalnih časov, ko je veljal tisti krasni izrek: cerkev, šola in dom. Mladi rod se prav malo spominja nanje. Škoda, da nismam časa, in če (gospod »Slovenček« urednik, ta reč« je srbska, »kaj pravite?«) bi žrtvoval najprej par besed za cerkev kot takšno in karakteriziral nje lepi odnos do učiteljskega in prijateljskega z njim. (Čitaj v izpopolnitev odstave o učiteljsstvu v knjigi

Fr. Erjavec, Zgodovina kat. gibanja na Slovenskem, Martina Kačurja in Hlapce od Iv. Cankarja!) Govoriti pa mi je dano le o moji stvari, namreč prečitaj rajši naslov! Ker me zbode, kakor sem povedal, me zlasti zbode v oči tista hiša, ki se ji pravi župnišče ali farovž in ima po sedem, osem sob in stanuje v nji le en človek, to se pravi, samo eden. Poleg župnišča je lepo gospodarsko poslopje s kravico v hlevu — tako da je župnik lahko tudi član Kmetijske družbe, kar učitelj ne more biti po najnovejših pravilih, ker nima kravice, pa naj še toliko dela in stori za kmetijstvo. Pa saj mu jo privoščim in Bog varuj, da bi bil nevoščljiv, čeprav bi si res sam tudi želel takšno! Te vrste hiš so po navadi enonadstropne. Poleg stoji kaplanija, ki ima tri do štiri sobe in je tudi samo za enega. Par korakov vstran je mežnarija. Morda ni več mežnarija, ker zaradi vlage in plesnobe mežnar tam s svojo družino stanovati ni mogel in mu je postavila občina tudi enonadstropno hišo — tam na drugi strani cerkve kje, kjer je svet dvignjen in bolj suh. Lepo in prav je tako, človek je človek, in živel občina, ki na tak lep način čuva mežnarjevo zdravje! Tako bode moje oči. Pa tudi moje dušo bode: to namreč, da so skoro po vseh farah strane Indije Koromandije napravili iz starih, vlažnih, plesnivih, nizkih mežnarij šole: zamežili okna, da paglavci niso skoz nje vstopali, kak zid izbili, in vse skupaj, od znotraj in zunaj »pobelili« rumeno. Potem pa par desek, črveno klop — evo ti šole, narod! Živijo Martin Kačur iz blatnega dola!... Pa proč prelestni spomini iz patriarhalne dobe, in če bi postala duša še sentimentalna!

Toda tale križ, razne moderne dobe, ki so pritisnile toliko občin za visoko, krasno eno ali dvonadstropno šolo! Kot da jih je

treba in kot da so prejšnje za nič! Ded se je v njih marsikaj pridla naučil in tudi oče, pa bi se ne mogli sin, vnuk, pravnuk? Svet nori in zahteva novih šol, ko se še niti stare niso podreli! Kaj bi sedaj z njimi?

Ej, kje si, učitelj — satir? Kod se skrivaš? Pri knjigi, kartah, vinu? Doma ali v krčmi?

Mislmo si sledečo komedijo (ali dramo, to akterja ne skrbi!):

Vsa srenja te išče, od župana do zadnjega paglavca.

— Gospod učitelj, hm, no da, saj ste čitali novi zakon, to se pravi, veste, da, kaj sem Vam hotel povedati, e, tisto o stanovanju, 150 Din je breme za občino, a reveži smo, vsa bremena, od davkov do povodnji, vse na nas, in še pol metra drv na mesec in fond za gradbeni sklad in novo mizo v III. razredu in mazanje tal v šoli in...

Recimo, da si baš tisti trenutek dobre volje in mu odgovoriš:

— Res da, zasluge imate, gospod župan, zasluge za domovino in narod! Indija Koromandija vas ne bo pozabila!

— Da, odgovarja vzradoščen, tudi Vi mi boste hvaležni. Ne bo Vam nič več treba stanovati v krčmi, staro šolo smo za Vas prebelili...

(Ne smem pozabiti še to, da je narod po županovem nagovoru izrekel enoglasno, kot da je imel poprej že zborna vajo: — Stanovanje smo Vam preskrbeli.)

Glej, kako Te ljubi narod! Dober je kakor beli kruh, še seliti se Ti pomaga, čeprav ugovarjaš, da ne pojdeš tja dol v ječo, v gnoj! Sam g. župan naloži na ramo kovčeg, mama županja graciozno pobere tvojo palico in napol spoštovani klobuk itd. in dolga procesija Vas je, ko te selijo.

2. V prvem primeru ima član pravo izbrati si zastopnika. V slučaju neuspeha mu plača organizacija vse stroške. Enako v slučaju uspeha, ako so stroški.

V drugem primeru organizacija nima nobenih obveznosti.

3. Član, ki v svoji zadevi uspe in pridobi neko materijelno dobro, ki ga prej ne imel, plača v rezervni fond organizacije: 5% od pridobitve do 10.000 Din, 4% od pridobitve od 10.000 Din do 20.000 Din, 3% od pridobitve od 20.000 Din do 40.000 Din, 2% od pridobitve od 40.000 Din dalje.*

4. Plačila od poravnanih v sploh taka, ki jih tožitelj ne more po zakonu prejeti, se morajo votirati v celoti organizaciji.

II.

Obrambeno samopomoč

za primer zapostavljanja ali krivic v službi — kakor: disciplinarne kazni, premestitve, ocene itd., ki jih smatra član za netočne ali krivične, ali njemu, ali stanu in njegovemu ugledu, ali šolstvu škodljive.)

III.

Realizacijsko samopomoč.

Marsikdo ima kako lepo, zdravo, dobro, praktično idejo ali morda izum, ne more pa tega realizirati.

Za tako organizacijo bi bili umestni principi:

1. Organizacija daje nasvete in posreduje.

2. Organizacija sprejema vsako prijavo, ne da bi zahtevala o predmetu več podatkov, kot jih hoče prijavitnik podati.

3. Organizacija vodi v soglasju in skupnosti s prijavitnikom pravni postopek do dogovorjenega cilja.

4. Organizacija informira članstvo po želji in predlogu prijavitnika.

5. Za resničnost podatkov jamči prijavitnik.

6. Člani imajo prvenstveno pravico do nakupa delnic ali obveznic.

7. Članstvo vzdržuje tekoče stroške pisarne.

8. Vsaka uspešna realizacija plača % po določenem ključu organizaciji.

9. Ta plačila se plodonosno izkoriščajo v dobro članstva po ključu:

a) čim dalje član — več pravice,

b) čim več realizacij podprl — več pravice,

c) čim več denarja vložil — več pravice,

č) ob smrti člana se izplača dodičem pripevajoči del, računano po teh točkah vso inovino kot last vsega članstva.

Tovarišice in tovariši naj se javijo v tem vprašanju, društva naj obravnavajo ta vprašanja na svojih zborovanjih in stavijo predloge.

* Računa se vedno: za prvih 10.000 Din 5%, za drugih 10.000 Din 4% itd.

Pridobitve pri plači se računajo ze eno leto.

Učiteljska Samopomoč v Ljubljani.

POZIV!

Učiteljska Samopomoč v Ljubljani prejema dan za dnem priglasenja za sprejem v društvo. Vseh priglasenih je bilo v tekočem letu nad 400. Društveni upravnik je pa vpisal v člansko knjigo v letu 1930. do danes samo 160 novih članov. Zakaj?

Da postane priglasenec pravi član U. S. je potrebno sledeče:

1. mora se pri društvenem vodstvu ali društvenem zaupniku prigrasiti za sprejem,

2. mora nakazati znesek za sprejemne pristojbine,

3. mora biti na odborovi seji sprejet.

Kdor je spolnil te tri pogoje, je prejel od društvene uprave društveni sprejemni list, ki je potrebna listina — dokaz članstva in važna za izplačilo posmrtnine. — Društvena uprava hrani okrog 300 prijav. ne more pa priglasence vpisati v člansko knjigo, ker še niso nakazali zneskov za sprejemne pristojbine. Vsak priglasenec je prejel od društvene uprave položnico z vpisanim zneskom za sprejemne pristojbine. Prejemnik naj bi jo z nakazanim zneskom oddal na pošti, pa bi postal član U. S.

Na posmrtnino je izplačala U. S. dedičem umrlih članov do danes znesek 1.452.842,50 Din. Zadnja posmrtnina je znašala 12.500 Din. Ali ni to tak znesek, da je vreden onih par dinarjev, ki jih plačam s članskim prispevkom za smrtne slučaje? Kako dobro pa zaleže posmrtnina vdovam z več nepreskrbljenimi otroci, naj vam povedo te same, ki so bile lepih posmrtnin deležne.

Tovariš(ica) tolaži obupanega s smrtjo težko prizadetega tovariš(ico). Lepo in prav je tako! Še lepše, bolj izdatno je pa, če mu v težkih časih pomagam dejansko. To nalogo ima in jo v polni meri izvršuje društvo Učit. Samopomoč v Ljubljani. V najtežjih časih — ob smrti — pomaga svojcem umrlih članov z denarnimi podporami — posmrtninami — ki se stekajo iz mesečnih članskih prispevkov. Če si član U. S., izkazuješ svojim tovarišem(icam) v resnici dejansko tovarštvo.

Pozivam vse tovariše(ice), ki ste že priglašeni za sprejem v U. S. da nakazete s prejetimi položnicami (če ste jih izgubili, zahtevajte nove od društvene uprave!) potrebne zneske za sprejemne pristojbine. Kdor se pa še ni priglasil za sprejem v U. S., naj sto-

ri to takoj. Pomnožili bodešte šteto članov, zvišali znesek za posmrtnino, koristili sebi in svojim stanovskim tovarišem(icam).

Zneski za sprejemne pristojbine so nizki (od 27 Din do 76 Din), članski prispevek za vsak smrti slučaj znaša 5 Din, danes ima U. S. 2500 članov, posmrtnina znaša 12.500 Din. Od vas, tovariši(ice), je zavisno, če bodo v kratkem zneski posmrtnine 15.000, 20.000 Din. Prijave za sprejem pošljite na društvo Učiteljska Samopomoč v Ljubljani.

Pravilnik za Mladinsko Matico.

§ 1. Mladinska Matica je kulturno podjetje poverjenstva UJU v Ljubljani.

§ 2. Njen namen je: S programatičnim, po etičnih, literarnih in nacionalnih vidikih urejenem izdajanju mladinskih spisov spopolnjevati dobro slovensko mladinsko književnost ter jo zavestno postaviti v službo srčne, pravne in socialne vzgoje naše mladine ter vseh vzgojnih stremeljenj šole in učiteljskega v smislu našega stanovskega kulturnega programa.

§ 3. Izvršujoč svoj književni program hoče:

a) redno vsako leto pokloniti slovenski šolski mladini književni dar, obsegajoč več izvirnih ali prevedenih spisov leposlovne, vzgojne in poučne vsebine in to s čim nižjo naročnino;

b) izdajati mladinski časopis, po potrebi tudi več listov v podporo šolske in izvenšolske vzgoje in izobrazbe naše mladine;

c) poleg teh rednih vsakoletnih, naročnikom namenjenih publikacij po potrebi, po prilikah in po gospodarskem položaju izdajati tudi druga izvirna dela, kakor povesti, pesmi, potopise, živtopise, poučne dramatične igre, spise realistične ali druge vsebine;

č) v sistematičnem izboru in v čim ce-nejših zbirkah podajati mladini, kar je slovenska književnost literarno pomembnega in zanjo primerne ustvarila;

d) seznaniti mladino v primernem izboru z najboljšimi deli slovenske in svetovne književnosti, v kolikor služijo njenim vzgojnim namenom;

e) vzgajati smisel za narodno umetnost, za lepo domačnost in poglobljeno narodno vzgojo z izdajanjem in polaganjem umetniških slik — pokrajinskih ali zgodovinskih — reprodukcij znamenitih del domače in tudi svetovne umetnosti, slik in kipov naših velmož, vzorcev narodne ornametike, načrtov vzorčnih domov in vrto- ter skrbeti za dobre ilustracije in okusno opremo mladinskih spisov.

Za vse njene publikacije mora veljati pravilo, da morajo imeti poleg vsebinske tudi svojo literarno vrednost in biti spisane v vzornem jeziku.

Razen prve točke programa se bodo vse druge izvajale postopno in sorazmerno z rastočimi sredstvi in rastočim krogom sodelavnikov.

§ 4. Mladinsko Matico vodi odbor, izvoljen od delegacije na redni pokrajinski skupščini. Ta odbor si sme s soglasnim sklepom kooptirati potrebno število članov iz vrst organiziranega učiteljskega. Poleg članov, izvoljenih na skupščini sta vsakokratni poverjenik in organizacijski blaginjak člana Mladinske Maticе po svojem položaju.

§ 5. Odbor voli iz svoje srede predsednika, predsednikovega namestnika, tajnika in upravnika, ki vrši svoje posle kot pomočnik organizacijskega blaginjaka.

§ 6. Odbor predlaga uredniku svojim rednim publikacijam. Volitev letih postane pravomočna, ko skupščina, na predlog poverjenstva, izvolitev odobri.

§ 7. Vse važnejše zadeve rešuje odbor zborni v svojih sejah. Sklepa ob navzočnosti 2/3 odbornikov z nadpolovično večino glasov.

§ 8. Člani odbora morajo bivati na sedežu podjetja ali v taki bližini, da se redno lahko udeležujejo seji.

§ 9. Nadzorstvo nad delovanjem odbora vrši vodstvo poverjenstva. Poverjenik sme izjemoma kak sklep odbora tudi začasno sistirati, ako vložijo kak odbojnik proti temu sklepu svoj ugovor. Zadevo mora predložiti širjemu sosvetu, oziroma delegaciji v razsodbo.

§ 10. Vsi dohodki, redni kakor izredni in tudi obresti event. ustanov se smejo porabljati izključno le za namene, ki so v posredni ali neposredni zvezi z Mladinsko Matico. Ustanovi se naj čimprej neka nedotakljiva matična glavnica, ki se potem stalno poveča in od katere se smejo porabljati obresti.

§ 11. V svrhu uspešnega izvrševanja programa in delitve dela lahko ustanovi odbor posebne odseke ali določi posebne stalne referente za gotove opredeljene naloge, kakor za urejanje, recenziranje, izbiranje literarnega gradiva, propagiranje tiska, za redakcijo listov in književnih edicij ter lahko poverja razna dela v samostojno izvršitev raznim kulturnim delavcem.

§ 12. Vsaka samostojna šola, oziroma vsak šolski okoliš ima svojega krajevnega poverjenika za širjenje matičnih publikacij ter zbiranje naročnine.

PLETENINE

LASTNEGA IZDELKA najceneje in najsolidneje kupite v modni trgovini

F. M. ROZMAN LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

Splošne vesti.

— pov. Premeščenja brez prošenj. Ker se je pri poslednjih imenovanjih primerilo, da so bili nekateri učitelji premešчени le na osebno posredovanje, ne da bi bili vložili kako prošnjo, smo naprošeni objaviti, da se ne bo imenovalo ali premestilo v bodoče nikogar, ako ne pošlje banska uprava primernih predlogov.

— pov. Kontraktualni učitelji — stalnost v državni službi. Izvršni odbor v Beogradu je na zadefno vlogo obvestil poverjenstvo, da bodo vsi oni učiteljskontraktualci, ki so dobili naše državljanstvo, takoj stalno nameščen, kakor hitro pritrđita predlogu ministrstva prosvete ministrski predsednik in glavna kontrola.

— pov. Kontraktualni učitelji — namestitvev in prejemki. Ker je ves kredit, določen za kontraktualce, izčrpan in vsa mesta zasedena, ne more biti nihče nameščen. Oni pa, ki že imajo mesta, a ne dobivajo prejemkov, morajo čakati nanje vse dotlej, da bo priznana nekaterim stalnost v državni službi, vsled česar postanejo nekatera mesta prosta in zanje potreben kredit.

— pov. Nova nameščenja učiteljskega. Ministrstvo prosvete ne bo poslej namestilo na novo nobenega učitelja, dokler ne prejme predlogov od banskih uprav.

— pov. Višja stopnja položajne plače bo predvsem priznana onim učiteljem, ki imajo odlično in prav dobro oceno.

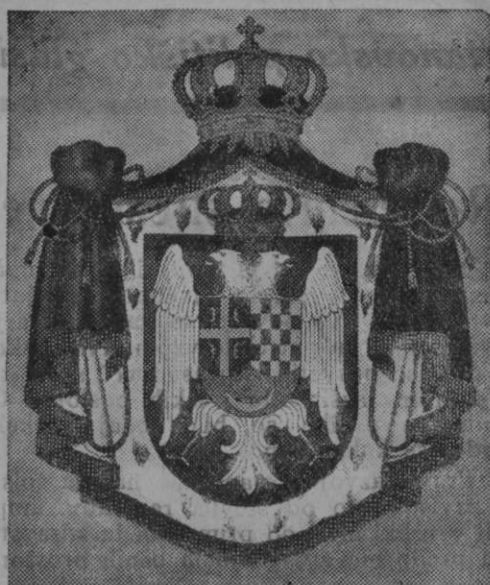
Naš pravi domači izdelek!

— Zastopstvo Zveze državnih nameščenecv v Ljubljani pri g. ministrskem predsedniku. Ob priliki službenega poseta predsednika ministrskega sveta generala Petra Živkovića v Ljubljani, se je predstavilo v palači kr. banske uprave gospodu ministrskemu predsedniku dne 10. t. m. tudi odposlanstvo naše Zveze. V deputaciji so bili gg. načelnik Makso Lilleg, I. podnačelnik Andrej Skulj, II. podnačelnik Slavko Raič in kot zastopnik Društva državnih upokojencev in upokojenk, katero je deputacija ob enem zastopala, Franc Vedernjak, dvorni svetnik v pokoju. To zastopstvo je izročilo g. ministrskemu predsedniku spomenico, v kateri Zveza v imenu včlanjenega aktivnega in upokojenega državnega nameščenstva Dravske banovine izraža svojo najglobljo hvaležnost in neomajno zvestobo Nj. Vel. članstvu kralju, kraljevskemu domu ter zagotavlja, da bo po svojih najboljših močeh skušala pripomesti k popolni ustavitvi visokih ciljev kraljevske vlade za trajni blagor zedinjenega naroda in močne države. V nadaljnjem vsebuje spomenica vse želje in prošnje, ki so bile vsebovane že v resoluciji, katero je naša Zveza predložila plenarni seji Glavnega Saveza v začetku meseca oktobra. Glede učiteljskih stanarin pravi spomenica sledeče: »Po sedaj veljavnih zakonskih določbah so prevzela občine plačevanje stanarin osnovnošolskim učiteljem od države na svoje breme. Na žalost največ občin teh izdatkov buđetarno ni moglo pravočasno predvideti, vsled česar je ostalo učiteljsvo brez stanarine in trpi s tem občutno škodo na svojih prejemkih. Zato prosimo kraljevsko vlado naj pri sestavi državnega proračuna za leto 1931/32 ta veliki materijalni nedostatek za učiteljsvo uvažuje in določi zanj povsem iste, to je ne manjše osebne prejemke, kakor jih bo predpisoval novi uradniški zakon za ostale uradnike.« — Gospod ministrski predsednik je spomenico prevzel in obljubil, da jo bo po možnosti upošteval. Izrazil se je, da je novi uradniški zakon že na vidiku, ter da so potrebne le še nekatere malenkosti za končno redakcijo K sklepu je g. načelnik Lilleg prosil g. predsednika vlade, naj se zavzame za osiguranje gnotnega položaja državnega uslužbenstva tistih kategorij, ki še ni prejelo specialnih doklad in pa državnih upokojencev in upokojenk. Na to prošnjo je g. predsednik vlade izjavil, da mu je težki položaj teh skupin državnega uradništva znan. »Naš Glas«.

— Za otroke učiteljskih družin. Poziv! Na zadnji poziv v »Učit. Tovarišu« št. 16 z dne 13. novembra 1930. se je priglasilo za novo društvo »Samopomoč za otroke učiteljskih družin« do danes nad 200 otrok. To števílo je že toliko, da se more društvo ustanoviti. Denarne podpore staršem (varuhom), oziroma zavarovanjem samim bi bile lepše, če bi bilo večje število. Odsek je mnenja, da so mnogi starši prezrli ta poziv v »Učit. Tovarišu«. Zato ponovno prosí, da sporočíte z neobveznimi prijavami še vse one otroke,

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 X 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.

Nobena šola, noben urad, nobeno šolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

katero mislite vpisati v to podporno društvo. Odsek se nada na zavednih tovariših(ice) še mnogih prijav. Prosi pa, da pohitite s tem, ker bo odsekovo delo v kratkem zaključeno. Prijave naslovite na poverjenstvo UJU Ljubljana.

— Na učitelje in učiteljice — prosvetne delavke apeliramo, da pošljejo poročila o raznih prosvetnih prireditvah pri katerih sodelujejo, za »Prosveto«. N. pr. o letošnjih prireditvah na šolskih odrih, o delovanju javnih knjižnic v šolah (število knjig obisku itd.), o otvoritvi kmetijsko-nadaljevalnih šol in tečajev (obisk, program itd.), o otvoritvi gospodinjstvo-nadaljevalnih šol (katero leto že deluje, obisk, program itd.), o predavanjih raznih vrst, ki ste jih priredili, o otvoritvi analfabetskih tečajev itd. o predavanjih in referatih pri učiteljskih društvih itd. Poročajte tudi o vašem delu pri Šokolu!

— Slike šolskih stavb smo pripravljene priobčiti, ako nam upraviteljsva pošljejo klišee. Eventuelno naj bo tudi kratek opis glede prostorov itd. poleg. Mnogo upraviteljstev ima klišee še od tiska razglednic in tudi oni, ki še niso natisnili razglednic, jih dajo lahko natisniti, ko imajo enkrat klišee. S tem lahko krijejo stroške in prodajajo razglednice tudi v korist šole. Pošljite takoj!

— Pri naročevanju »Našega roda« in Mladinske Maticе ter nakazovanju se mnogi naši poverjeniki ne poslužujejo razpredelnice na zadnji strani naših položnic, kjer lahko na najbolj enostaven način sporoče svoje želje, in pojasne namen nakazila. Premnogo krat prejme uprava sama gola nakazila v številkah, ne da bi pošiljatelj detajlirano označil svoje čisto precej kombinirano nakazilo. Pogostoma obsega nakazilo plačilo zastankov, predplačila, doplačila za vezavo, včasih star dolg itd. Vse to se v razpredelnici lahko zelo razvidno naznači ter prihrani tako upravi nevšečna, zamudna in tudi draga korespondenca za naknadna pojasnila. Nekateri tovariši nam redno pošiljajo na posebnih dopisnicah pojasnila k svojim nakazilom. Tudi to je nepotrebno in samo komplicira upravo. Naslavljamo torej na vse naše poverjenike(ice) vljudno prošnjo, da se ob nakazilih redno poslužujejo razpredelnice in točno specificirajo svojo pošljilko. Prosimo to v interesu točnega poslovanja, brez katerega ne more uspevati nobeno podjetje.

— Kurivo za poročene učiteljice. Gospod urednik! »Prosim, blagovolite nam v prvi prihodnji številki »Učit. Tovariša« pojasniti, koliko kuriva pritiče učiteljicam, ki niso poročene z učitelji in ki imajo polno draginsko doklado. — Nikjer ni čitati tozadevnega odloka in vsak tolmači drugače.« — Pravilnik (projekt) govori le o tem, da pripada poročenim po 2 m³, neporočenim pa polovica ter ne diferencira poročenih učiteljic. Do nadaljnjega je torej jasno, da je treba postopati po banski odredbi IV. No. 12.624. Vsekakor se bo pa na podlagi definitivne odločbe pravilnika izvršila izravnava na eno ali drugo stran.

— † Marija Benedek, soproga nadučitelja v pokoju, je umrla dne 20. novembra v visoki starosti. Pogreb se je vršil v petek 21. t. m. Prizadetemu tovarišu in ostalim prizadetim naše sožalje.

Današnji številki Učit. tovariša smo priložili spisek, »Modre ptice«. Založba, ki je pred enim letom stopila pred javnost se je splošno priljubila in našla priznanje vseh dele države, pa tudi v inozemstvo, kjer žive Slovenci. Priporočamo jo vsem našim bralcem.

— Vabilo na subskripcijo. Naročniki Slovenske Šolske Matice prejmejo letos za borih 30 dinarjev četvero lepih, po vsebini tehničnih ter za učitelja in učiteljico prav aktualnih knjig, in sicer: 1. Pedagoški zbornik za leto 1930., 2. Dr. J. Jeraj: Razvoj mladostne duše, 3. Al. Novak: Lepenkarstvo, 4. J. Juranič: Iz šole za narod. Odbor društva pa z veseljem in tudi s ponosom ugotavlja, da mu je bilo na razpolago več dobrih rokopišev, kakor jih je mogel ob pičlih sredstvih dati v tisk. Zlasti bi mu bilo do tega, da pride učiteljstvu poleg omenjenih publikacij v roke še današnjemu času zelo primerna knjiga, ki jo je v rokopisu predložil dr. St. Gogala pod naslovom: »Pedagoške vrednote mladinskega gibanja«. A ker odbor SSM nima sredstev, da bi ta rokopis izdal kot peto knjigo za leto 1930., zato vabi osebno gg. učitelje, učiteljice in profesorje pa profesorice na subskripcijo za nje izredno izdajo. Ta knjiga bi imela do 160 tiskanih strani ter bi stala 24 dinarjev, ako se oglasi najmanj 1000 naročnikov. Prijave za subskripcijo je poslati do 15. decembra t. l. na naslov Slovenske Šolske Matice v Ljubljani, Komenskova ulica 19. Za vplačilo 24 Din in 2 Din poštnine (skupno 26 Din!) poslužite se splošne polnočnice, ki jo dobite na vsakem poštnem uradu. Številka našega čekovnega računa je 11.306. Rezultat subskripcije bomo objavili po doteklem subskripcijskem roku v »Učiteljskem Tovarišu« in našem dnevnem časopisu. Prosimo pa že sedaj, da nam vsi p. n. subskribenti v primeru, da knjiga izide, nakažejo takoj po položnici 26 Din, ker se nam sicer na prijavo brez plačila ne bo mogoče ozirati. — Slovenska Šolska Matica v Ljubljani.

— Nekatera vprašanja poročenih učiteljic. V »Narodni Prosveti« št. 87. je priobčen članek pod tem naslovom, ki poudarja načelo: »Za iste dolžnosti iste pravice«. Podkrepljena je ta zahteva z dejstvi, da prejemata dve sestrji, oče in hči itd. polne prejemke, da si so nameščeni v istem kraju, z učiteljem poročena učiteljica pa prejema zmanjšano plačo. — Za poročen par je treba na vaši le eno stanovanje — sicer je treba za dve učni osebi dve stanovanji. Vsa dejstva govorijo zato, naj bi se z novim uradnim zakonom rešilo tudi vprašanje plač poročenih učiteljic. Oglasite se tudi v tovarišicah in napišite ter izpregovorite tudi same kako besedo o svojih vprašanjih; ne pričakujte, da bodo drugi pisali in reševali vaše zadeve in vaše probleme.

— Košček svinčnika. Mogočni polet teh niki zadnjih desetletij, veliko število epohalnih iznajdb nas tako prevzema, da ne posvečamo niti najmanjše pozornosti nenadomestljivemu predmetu, ki ga dnevno rabimo, t. j. svinčniku. Popolnoma pozabljamo, da spada svinčnik v prve vrste raznih iznajdb, ker je neprecenljive važnosti. Že zdavnaj smo popolnoma otropeli napram sličnim izumom in pozabljamo, da je bila iznajdba svinčnika za ono dobo ravno tako epohalna, kakor katerikoli svidi novejši izum in da so jo tedanji kulturni naprednjaki navdušeno pozdravljali in slavili. Moglo bi se celo reči, da bi bilo nemogoče zamisliti sedanjo kulturno stopnjo, brez iznajdbe navidezno tako brezpomembne stvarce. — Morda nam je postalo vse to jasnejše, ko smo čitali pretresljivo vest, da so našli med rešenimi predmeti Andréjeve ekspedicije tudi košček KOHLENOOR svinčnika, ki se ga je posluževal raziskovalec pri pisanju svojega zapisnika. Dasi ostanejo aparati in orodje relikvije, ki jih bodo hranili v muzeju kot neme priče kulturne tragedije, vendar sta dnevnik in oni košček svinčnika poleg tega tudi tolmača hrabrosti onega človeka, čegar zaobljubo čita danes ves svet, in velikanska se nam dozdeva pridobitev, ki nam, kljub temu, da je ležala 39 let v ledu, prinaša pred oči poslednjo voljo junaka in velikana. — Košček svinčnika, kolikokrat žali čut rednosti estetika, pa vendar izpolnjuje neopaženo svoje dolžnosti vsakdanjosti. Ali nas morajo res skrajni slučajji spominjati na dolžnost kulturnih ljudi, da poleg izumov od danes in zamišljenih od jutri ne pozabimo velikih iznajdb od včeraj.

— Društvo upokojenega učiteljstva za Slovenijo v Ljubljani vabi še neveljanjene tovariše in tovarišice k pristopu. Prijave z navedbo dneva upokojitve je pošiljati na gornji naslov v Ljubljani Zrinjskega c. št. 7. — M. K., t. č. predsednik.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

— Pojasnilo. V 16. številki »Učit. Tovariša« smo prinesli pojasnilo izvršnega odbora glede spomenice, ker je predvideno nekoliko hitreje napredovanje za učitelje-upravitelje, učitelje na šolah za defektno dečo in na vadišnicah. Z ozirom na neko naknadno vprašanje, dodajemo izvršni odbor še naslednje pojasnilo: V omenjeni spomenici je za učiteljsko predviden maksimum, ki je predviden in mogoč v primeri z ostalim uradništvom iste kategorije; poleg tega se je želelo, da se tudi za učiteljstvo, kot za ostalo uradništvo,

zagotovi gotova mesta, na katera bi s časom prišli lahko vsi ter hitreje napredovali. Kakor imajo na srednjih šolah izmed profesorjev z isto izobrazbo ravnatelja in načelnika; med častniki z isto izobrazbo so tudi višji poveljniki in načelniki itd. itd., ki dasi sicer enaki po izobrazbi in službenih letih, vendar zaradi višjih položajev hitreje napredujejo napram svojim tovarišem, zakaj ne bi bilo potem mogoče to tudi pri učiteljstvu? — Strah pred tem, da bi mogli priti na upraviteljska mesta tudi nezasužni, bo odpadel, ker je ta to predviden poseben pravilnik. Širši glavni odbor je imel torej najboljši namen. Naši tovariši naj se zaradi tega prav nič ne razburjajo in naj bodo popolnoma mirni.

— Otroška ura v radiu. Često opažamo v langenberških programih uro otroških iger. Kako napravijo to? Ob tej priliki slišiš otroški smeh, petje, nepriljeno razigranost, ko da bi mikrofona nikjer ne bilo. Napovedovalec je fantiček, star 10 let. Ko se obrača do malih poslušalcev, ki ga poslušajo, ne kaže prav nobene zadržke. Vsa družbica pred mikrofonom kaže vseskozi pristnost in nepriljenost. Ni sluha in ne duha ni o kaki naučenosti. Ali ne bi bilo zanimivo, ko bi se tudi naša otroška ura obrnila v to smer?

T. R. L.

— Vsa ona učiteljska društva, ki so na svojih zborovanjih v pretečenem šolskem letu sklenila, da bodo plačevala 1 Din mesečno za Učiteljski dom v Ljubljani prosita, da sklep izvajajo in člansko mesečnino pošiljajo blagajni Učit. doma v Ljubljani. Pokažimo z izvajanjem sklepa, da je še nekaj stanovskega idealizma in zavesti med nami. Ako pomislim, da smo nekaj kot dijaki ob bori mesečnini in gladovanju nabirali in žrtvovali za Učiteljski konvikt, si morem predstavljati, kako trhlja mora biti stanovska zavednost, da se razbije ob 1 Din. Rdečica pa mora oblitati tudi vsakega zavednega tovariša in tovarišico, ako pomisli, da si služkinje stavijo svoj dom, a mi, ko nas vendar ni tako malo, ne moremo dobiti stalnih dohodkov, ker brez teh doma ne more biti! Držite se torej sklepa in kazite drugim pot, po kateri moramo hoditi, ako hočemo imeti kdaj lastno streho. Tov. pozdrav! — Načelstvo Učit. doma.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Mladinska Matica.

—mm število letošnjih naročnikov na »Naš rod« in »Mladinsko Matico« je že presseglo 29.000. Tako bo letos romalo med slovensko šolsko mladino skoraj 120.000 knjig »Mladinske Matice«. Namen Mladinske Matice, dvigniti število naročnikov Mladinske Matice kljub riziku, da se nekoliko zmanjša naklada »Našega roda«, se je posrečil v polnem obsegu. Če vzamemo za podlago kalkulacije število skupnih naročnikov koncem lanskega leta t. j. 32.000 za »Naš rod« in 18.000 za Mladinsko Matico, odgovarja to skupni letni naročnini 525.000 Din. Letošnji skupni naročniki bodo zbrali za svojo mladinsko knjigo 652.000 Din, torej za 127.000 Din več od lanskega leta. — Prinašamo ta preprost račun, da se razvidi, kako pravilen je bil sklep, združiti upravo obeh ustanov, za napredek Mladinske Matice. Naj služi ta dokaz v številkah tudi kot odgovor nekaterim našim poverjenikom, ki se pritožujejo čez ta sklep in nujno svetujejo, da se v prihodnjem letu vrnemo zopet k stari praksi. Ne dvomimo niti najmanj, da jih vodi pri tem le resna želja, koristiti naši književni organizaciji; toda iz središča se problem vidi v drugi perspektivi nego s periferije. Zato prosimo vse naše vnete propagatorje, naj ne opuste niti nadalje svojega marljivega in požrtvovalnega dela. Če: uspešno bo naše delo itak šele potem, ko se bo zopet uvedlo separatno naročevanje. — Vsem našim neutrudljivim sodelavcem širom banovine pa izrekamo za uspešno delo iskreno zahvalo.

Osebnne zadeve.

—i Z odlokom prosvetnega ministra so v Dravski banovini izvršena nova imenovanja učiteljev in učiteljic. Imenovani so: Kosič Suzana v Beltincih, okraj Dolnja Lendava, Rubenič Antonija v Talčji vrh, okraj Črnomelj, Banko Marija v Petrovcu, okraj Murska Sobota, Mašat Ljudevit v Lučah, okraj Gornji grad, Knelsel Laco pri Sv. Juriju na Taboru, okraj Celje, Klementič Itan k Sv. Antonu, okraj Maribor levi breg, Pucelj Franciška v Radeče, okraj Laško, Papis Ana v Cezanjevce, okraj Ljutomer, Golmajer Karel k Sv. Lovrencu na Pohorju, Kmecl Edmund na Pilštani, okraj Šmarje pri Jelšah, Roš Franciška v Moščanec, okraj Murska Sobota, Kunaver Marija v Odrance, okraj Dolnja Lendava, Sušteršič Marija v Naraplje, okraj Ptuj, Zešovec Marija v Zavodnje, okraj Slovenjgradec, Pregelj Ivan v Bodonci, okraj Murska Sobota, Ferlinc Oton k Sv. Trojici, okraj Maribor levi breg, Knafelc Fran k Sv. Juriju ob Ščavnici, Filipič Matija k Sv. Marjani, okraj Ptuj, Ženar Viljem v Ivanjci, okraj Dolnja Lendava, Horvat Emil v Krki, okraj Litija, Krežin Štefan v Sodražico, okraj Kočevje, Petrovič Ivan v Hajdino, okraj Ptuj, Perper Vekoslav na Prevorje, okraj Šmarje pri Jelšah, Novak Matilda v Kostrivnico, okraj Šmarje pri Jelšah, Blejec Julijana k Sv. Rupertu, okraj Celje, Korče Danijel na Brezovico, okraj Ljubljana, Merhar Milan v Moravce, okraj Kamnik, Mihelič Vladimir v Šmarjeti, okraj Krško, Kovač Janez k Sv. Antonu, okraj Brežice, Trpin Štefan v Polhov gradec, okraj Ljubljana, Šartori Milan na Rakek, okraj Logatec, Majcen Tatjana v

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

Pripravili smo za Vas tak

RADIO, kot si ga želite,

namreč visok v kvaliteti in nizek v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930., obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

- 400 D** etektorskih aparatov, kompletnih, z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplčilo **Din 80—**
ter petkratno mesečno plačilo po **Din 45—**
- 300 E** noelektronskih aparatov, kompletnih, z elektronko, baterijami, antenskim materialom ter eno slušalko, za naplčilo **Din 100—**
ter osemkratno mesečno plačilo po **Din 75—**
- 200 T** roelektronskih aparatov »Reinartz«, kompletnih, z elektronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materialom, za naplčilo **Din 240—**
ter desetkratno mesečno plačilo po **Din 180—**
- 100 Š** tirielektronskih aparatov »Reinartz« z visokofrekvenčno elektronko, z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom, za naplčilo **380 Din** ter dvanaestkratno mesečno plačilo po **280 Din**.

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat.

Ljubljana **Radio Ljubljana** Maribor
Miklošičeva c. 5 Aleksandrova 44

Kozje, okraj Šmarje pri Jelšah, Prešeren Pavla v Hinje, okraj Novo mesto, Sirknik Ivan na Urško goro, okraj Kranj, Venturini Oskar v Vojnik, okraj Celje, Slana Marija k Sv. Duhu na Stari gori, okraj Ljutomer, Hrovat Božidar v Toplice, okraj Novo mesto, Novak Anton v Kobilje, okraj Murska Sobota, Kmet Pavla v Ganče, okraj Dolnja Lendava, Kočar Angela v Polje, okraj Šmarje pri Jelšah, Tavčar Lea v Liboje, okraj Celje, Meško Jakob v Trtkovo, okraj Murska Sobota, Podjavoršek Albin v Polje, okraj Šmarje pri Jelšah, Bračko Franc v Mursko Soboto, Urbančič Franjo v Metliko, Bajec Bogomir v Stari Oselec, okraj Kranj, Maklič Marjeta k Sv. Štefanu, okraj Šmarje pri Jelšah, Lenče Vida v Kostanjevico, okraj Krško, Kezelje Ljudmila v Dvor, okraj Novo mesto, Maslač-Bunek Vlasta v Celje, Ahačič Ljudevit v Trope, okraj Škofja Loka, Merčun Ciril v Peče, okraj Kamnik, Pizulin Rudolf v Velike Lašče, okraj Kočevje, Nerat Milovan v Dornovo, okraj Ptuj, Bizjak Mirko v Gornjo Radgono, Zafred Oton v Jarenino, okraj Maribor levi breg, Zupanc Franciška na Černuče, okraj Ljubljana. — Atenštajn Josipina za otroško vrtarico v Maribor, Baloh Klara za otroško vrtarico v Velenje, Bizjak Veronika v Šumance, okraj Murska Sobota.

—i Napredovali so tisle učitelji in učiteljice: V četrto skupino: Rek Marija, Vunderl-Roškar Neža, Ferk-Ovrtič Leopoldina, Antonac Ada, Hauptman Maks, Roškar Janez. V tretjo skupino: Demšar Antonija, Požar Vaclav, Vrankovič Anton, Golob Josip. V drugo skupino: Očakar Marija, Vode Angeia, Tutta Herta, Sušteršič Josip, Petkovič-Petelnik Marija, Mešiček-Megler Sabinka, Binterič Kristina. V prvo skupino: Luznik Franc, Lajovic Albin, Neubauer Ana, Soršak Angeia.

—i Nastavitev učiteljev. V Dravski banovini so na novo postavljeni za začasne učitelje: Ribar Rafael v Trbovlje, okraj Laško, Mesarič Andrej v St. Petru, okraj Maribor, Kravs Ana k Sv. Trem Kraljem, okr. Gogaš, Dolžan Egidija na Vače, okr. Litija, Soukal Magda v Donačjo goro, okr. Šmarje pri Jelšah, Morše Alojzija v Tržišče, okr. Krško, Vrbič Tekla v Sodražico, okr. Kočevje, Fonda Ana v Sostro, okr. Ljubljana, Obad Mara v Staro vas, okr. Brežice, Velikonja Gizela v Velenje, okr. Slovenjgradec, Kraje Justina k Sv. Antonu, okr. Brežice, Podboj Stanislava v Zibiko, okr. Šmarje pri Jelšah, Jerman Marija v St. Jernej, okr. Krško, Kovač Radoslav v Škofjo Loko, okr. Kranj.

—i Ostavko so podali: Kovačič Vladimir v St. Jerneju, okr. Krško; Kaiser Štefan v Makolah, okr. Maribor desni breg; Tomc Marija v Tomišlju, okr. Ljubljana; Jeranič v Rečici, okr. Gornji grad; Dodič Ivan v Raki, okr. Krško.

—i Napredovali so s 1. novembrom 1930, naslednji tovarišice: v II./3. skupino: Habič-Znidrišič Justina, Vehovec-Poznik Marjeta, Rape Ladislav, Demšar Antonija, Bratkovič Anton, Mrak Jože, Golob Josip, Požar Vaclav; v II./4. skupino: Antonac Ada, Roškar Janez, Vunderl-Roškar Neža, Hauptman Maks, Rök Marija, Ferk-Ovrtič Leopoldina, Verdir Stanislava.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Logaško učiteljsko društvo je nakazalo 354 Din, ki jih je plačalo članstvo za mesec september, oktober, november in december v smislu sklepa pokrajinske skupščine. Društva, ki so se zavezala plačevati po 1 Din mesečno od člana za Učit. dom, posnemajte!

—g Članom Učit. Samopomoči. V tem mesecu je društvo izgubilo 6 svojih članov. Umrlj so: Franc Černe, Izg. Šiška, Albina Breznik, Ljubljana, Joško Golob, Vuzenica, Ivan Fersch, Maribor, Karla Zmerzlikar, Mozirje in Marija Benedek, Ljubljana (225. do 230. smrtni slučaj). Članski prispevek znaša

za samce 31 Din, za zakonske pare 61 Din. Društvena blagajna je nakazala dedičem umrlih članov za posmrtnine znesek 75.000 Din. Društvena uprava prosi, da nakažete s položnicami, ki ste jih prejeli v teh dneh, tekoči članski prispevek, zamudniki pa tudi vse zaostanke iz prejšnjih mesecev. Enomeščni prispevek je nizek, katerega lahko plačam. Nekateri člani pa odlašajo z nakazili mesec za mesecem. Naberejo se jim visoki zneski, na kar tarnajo, da so pri U. S. visoka plačila. — Nakazujte članski prispevek sproti, prav bo za vas, društvena uprava bo imela lahko delo. — U. S. ima 2500 članov, posmrtnina znaša 12.500 Din.

Učiteljski pravnik.

—§ Kolkovanje pooblastil — nepotrebno. Finančno ministrstvo — odeljenje poreza je z Br. 55 253/III. z dne 23. julija 1930. odredilo glede kolkovanja pooblastil tičočih se prejemkov, nastopno: »U. koliko je odnosni službenik sprečen, da sam primi primadležnosti, ovlaščenje da za njega to učini njegov drug, je interna stvar, a za to se neče taksa naplačivati.«

Stanovska organizacija UJU

Iz društev:

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ bo zborovalo v soboto 6. decembra ob 10. uri v osnovni šoli v Brežicah. Poleg obravnave raznih aktualnih stanovskih vprašanj je na vzporedju tudi predavanje prof. Krošlja o kmetijsko in gospodinjstvo, nadaljevalnem šolstvu. Polnošteviline udeležbe pričakuje — odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ bo zborovalo v soboto 6. decembra ob pol 10. uri predpoldne v Narodnem domu v Mariboru. Vzporod običajen. Na dnevnem redu je še: poročilo o državnih skupščini, poročilo o šolski razstavi v Beogradu (poročila tov. V. From), poročilo o zadnji seji širjega sosveta ter predavanje: Sokol — učitelj; predava prof. g. dr. M. Kovačič. Pripomba: Samostojne predloge in vprašalne vloge za vprašalno skrinjico vpošljite teden dni pred zborovanjem. Zberite podatke o stanju glede vašega kuriva in stanarine na šoli — zaradi posvetovanja. Članarino nakazujte po tov. šolskih upraviteljih po novih položnicah društva sproti 1 mesec vnaprej! Pridite k zborovanju vsi in točno! Tov. pozdrav! — Predsednik.

— ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v sredo dne 3. decembra t. l. v Velenju. Pričetek ob 10. uri. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Poročilo o seji širjega sosveta. 3. Predavanje: Princip samodelavnosti v risanju. 4. Slučajnosti.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ GORNJI GRAD bo imelo dne 6. decembra 1930. svoje zborovanje v Gornjem gradu. Pričetek ob 11. uri. Udeležba — častna dolžnost!

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ bo zborovalo v soboto dne 13. decembra 1930. ob 11. uri v kočevski osnovni šoli. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, dopisi. 2. Poročilo o seji širjega sosveta. 3. »Naši izseljeniki«, referira tov. Lučnikar. 4. Slučajnosti.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v ponedeljek dne 15. decembra ob 10. uri v Mladiki v Ptuj. Običajen dnevni red spopolni predavanje o kmetijskih nadaljevalnih šolah in referat: Prvi nastop službe. Prav obilne udeležbe želi — odbor.

— KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto 6. decembra 1930. točno ob 10. uri v dvorani g. Kolarja v Lesični pri Pilšanu. Dnevni red: 1. Zapis-

nik. 2. Dopisi. 3. Predavanje: Stanje sodobne fizike. Jos. Hernaus. 4. Razgovor o šolskem uradovanju. 5. Volitev knjižničnega odbora. 6. Slučajnosti. Pridite vsi — posebno tovariši(ice), ki še niso v naših vrstah. — Odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA bo zborovalo v soboto dne 6. decembra 1930. ob 9. uri dopoldne v Dolnji Lendavi z običajnim dnevnim redom.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je imelo svoje zborovanje združeno z občinim zborom dne 18. oktobra 1930. v Kočevju.

V društvu je včlanjenih tovarišev(ice) 97; udeležencev pri zborovanju 59, t. j. 60,8%.

Tov. predsednik pozdravi vse navzoče, predvsem predavatelja šolskega svetnika g. Krošlja in sreskega šolskega referenta tov. Betrianija. — Spomni se umrlega tov. Franceta Štefančiča, bivšega predsednika in častnega člana našega društva, ki je dolgo dobo zaslužno deloval v našem okraju na šolskem in izvenšolskem polju.

Po uvodnem nagovoru predava šolski svetnik g. Krošelj o kmetskem in gospodinjstvem nadaljevalnem šolstvu. Sprejet je bil predlog, da bodoči odbor društva prevzame in širi organiziranje kmetskega in gospodinjstvega šolstva v okraju.

Sreski šolski referent tov. Betrianija poda pojasnila k načrtu in pouku v višji narodni šoli. Raztolmačili so razne nejasnosti v razgovoru Ločniškar, Betrianija, Vončina, Peterlin.

Obema poročevalcema se tov. predsednik iskreno zahvali.

Tov. predsednik otvori nato občni zbor in prečita dopise.

Sledi poročilo tajnice, iz katerega je razvidno, da je v preteklem poslovnem letu imel društveni odbor 8 sej, društvo pa je zborovalo petkrat. Udeležba na zborovanjih je bila povprečno 48%, kar je odločno premalo. Konstatira, da so krive temu deloma teritorialne nepravilnosti, največ pa nezanimanje članstva za aktualna vprašanja, predvsem pa pomanjkanje stanovske zavesti in discipline. Društvo šteje 97 članov in je izgubilo med letom dva marljiva društvena delavca tov. Lulika in Merviča. — Referati na zborovanjih so bili trije: 1. Pibovec: »Vzgojna in metodiška načela pri nas in drugod«. 2. Dr. Basaj: »Zadružništvo«. 3. Mervič: »O naši Adriji«.

Blagajniško poročilo poda blagajničarka tov. Klunova, ki že nekaj let vodi vzorno ne-hvaležni posel. Konec poslovnega leta izkazuje blagajna 18.918,24 Din dohodkov, 17.007,88 Din izdatkov, prebitek 1910,36 Din.

Revizorki predlagata po pregledu blagajniških knjig absolutorij vestni blagajničarki in celokupnemu odboru.

Na predlog tov. Peterlina je bil soglasno izvoljen zopet stari odbor: in sicer: predsednik tov. Kmet, podpredsednik tov. Ločniškar, tajnica Čokova, blagajničarka tov. Klunova, odborniki tov. Koutny, Peček, Kosova.

Za poslovno leto 1930./31. ostane članarina ista kakor lansko leto, letnih 180 Din.

Tov. Ločniškar poroča o poteku pokrajinske skupščine v Novem mestu, Čokova pa o državnem kongresu v Beogradu.

K dopisu poverjenišva št. 170/30.31. je bil sprejet predlog tov. Ločniškarja: »Učiteljsko društvo za kočevski okraj izreka poverjeništvu UJU — Ljubljana popolno priznanje in potrjuje njegovo brezhibno delovanje.«

Herman Kmet, preds.

Čokova, tajnica.

Nove knjige.

—k Žepni »Kmetijski koledar« za leto 1931. je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Cena 12 Din, po pošti 13 Din. Razprodajalci imajo pri odzemu vsaj 5 izvodov znaten popust. — Je to brezdvomno najboljši žepni koledar našega kmeta. Da navedemo samo nekaj poglavij iz njegove bogate vsebine. Za živinorejce: Obširen pouk o prvi pomoči v hlevu s posebnim poglavjem o zdravljenju za živino in orodju, potrebnem za zdravljenje; prva pomoč pri živalskih porodih; obširen pouk o razkuževanju in razkuževalnih sredstvih; jamstvo pri živinski kupčiji; naznanilna dolžnost pri živinskih kugah itd. Za vinogradnike: kletarstvo (cik, porjavenje, zavrelca); splošna pravila za pukušanje in oceno vina; dalje poglavja za sadjerejce, vrtnarje, splošno kmetijstvo. Zelo veliko raznih gospodarskih preglednic, kakor n. pr. tabela za merjenje lesa, uporabo umetnih gnojih, razne mere itd. Hvalje vredna je upeljava delavskega zapisnika in zapisnika prejemkov in izdatkov, ki naj navaja kmetskega gospodarja, da vodi o svojem gospodarstvu točen račun. Seveda ne manjka neizbežni seznam sejmov. Koledar je izredno lepo in trpežno vezan v polno platno, zaradi česar je njegova cena primeroma zelo nizka. Koledar bo mnogo koristil kot učni pripomoček vsem tovarišem, katerim ga toplo priporočamo.

—k »Vezilja«, mesečnik za ručni rad, donosi velik broj utisaka ukrasnih pred-

meta izradjenih u raznim tehnikama. U narodnom vezu donosi okrugao postolnjak u pečkom vezu te razna mala pokrivala izradjena u narodnom vezu. Osim toga donosi nekoliko izvezenih jastuka, ukusno bijeli ukrasni stolnjak, dugoljaste i okrugle postolnjake te mnogo raznih pokrivala vezanih na tilu. »Vezilja« izlazi jedanput mesečno a pretplata joj je Din 30 na četvrt godine. Naručuje se kod Uprave »Vezilja«, Zagreb, Samostanska ul. 2/I.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popraviljanje tudi obračanja garderobe priporoča: **Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.**

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

1 ABC + 1 abc = 40 p

samo za naročnike »Fromovih stavnic«, ako žele dopolniti, oziroma izmenjati črke ročnih stavnic. Računalke z 20 kroglicami 2 Din.

Založništvo p. Pesnica.

FOLTIN KAREL, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 53
AVTOPREVOZNIŠTVO

se priporoča ob selitvah za prevažanje pohištva

Olje proti prahu, pisalna kreda, morske gobe, slikarske potrebščine nabavite ugodno pri firmi

• CENTRALA V LJUBLJANI

MEDIĆ-ZANKL

LASTNIK FRANJO MEDIC

TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najboljših preprostitih do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

angleškega
in češkega
sukna!

BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, (vestje), žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon šte. 2.282.

**Premog
drva**

I. POGAČNIK
BOHORJEVA ULICA 5
TELEFON ŠT. 2059

**ZIMSKA OBLAČILA
za dame in gospode**

v priznani elitni izbiri
ter solidnih cenah
kupujte pri tvrdki

Na željo olajšana plačila!

FRAN LUKIČ
LJUBLJANA

VSAK IN TUDI VI

štedite z denarjem, ako kupujete blago za svoja oblačila pri **NOVO** ustanovljeni tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA
MESTNI TRG 22

Velika zaloga moškega sukna in kamgarna, blaga za ženske plašče, pliš, svila, šifoni in kretoni, posteljne odeje in pregrinjala, perilni baržun barhent itd.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**